

EERSTE FASE VAN STUDIE AFGEROND

Schade door verdroging: 575 miljoen euro in een gemiddeld jaar

De schade die verdroging de komende jaren Nederland gemiddeld berokkent, ligt rond de 575 miljoen euro als het beleid niet verandert. Vooral de landbouw heeft te lijden van verdroging, maar ook de scheepvaart en de energieopwekking ondervinden last van watertekorten. Dit blijkt uit de eerste fase van de Droogtestudie Nederland, een onderzoek in het kader van de Startovereenkomst WB21. In een extreem droog jaar kan de schade in Nederland oplopen tot twee miljard euro.

Als gevolg van het waterbeleid van de afgelopen decennia zijn grondwaterstanden sterk verlaagd en is veel waardevolle natuur verdroogd. In landbouwgebieden was het beleid crop gebaseerd om neerslag zo snel mogelijk af te voeren, waardoor minder neerslag 'bewaard' blijft voor droge tijden. Uit de eerste fase van de droogtestudie blijkt dat flinke watertekorten voorkomen die ongewenste gevolgen hebben. Deze tekorten kunnen in een gemiddeld jaar oplopen tot een 'waterschijf' van 27 mm over heel Nederland gezien. In een extreem droog jaar kan dat oplopen tot 155 mm. Het laatste cijfer is te vergelijken met een peilverhoging van ongeveer 4,5 meter op het IJsselmeer.

De geschatte schade voor de landbouw bedraagt gemiddeld ongeveer 400 miljoen euro. Daar komt nog eens tien procent schade door te zout water bij. De scheepvaart lijdt een schade van 90 miljoen euro en door een tekort aan koelwater moet tenslotte nog eens 45 miljoen euro extra geïnvesteerd worden. In een extreem droog jaar bedraagt de schade aan de landbouw alleen al 1800 miljoen euro, zonder de andere sectoren mee te tellen.

Dat economische schade optreedt is duidelijk, maar of de verdroging ook daadwerkelijk een maatschappelijk probleem is, is minder duidelijk. De verdroging in de landbouw bijvoorbeeld is gedeeltelijk een gevolg van bewust genomen maatregelen om wateroverlast en -schade te voorkomen. Dit beleid heeft een keerzijde in de vorm van verdroging van natuur en droogteschade. De acceptatie hiervan bepaalt hoe groot het probleem is. Overigens blijkt uit de studie dat met het huidige wateraanvoersysteem vaak

wel aan de watervraag kan worden voldaan. De zwakke schakel is die tussen het regionale oppervlaktewatersysteem en de planten (het water in de bodem). Dit kan worden opgelost door berekening toe te passen, maar vaak wordt een bewuste keuze gemaakt om dit niet te doen.

Uit toekomstberekeningen blijkt dat de economische schade in de landbouw met 25 tot 30 procent per hectare toeneemt. Omdat naar verwachting het landbouwareaal afneemt, neemt de totale schade voor de Nederlandse economie met tien procent toe. De schade per bedrijf stijgt harder dan de schade op nationaal niveau.

Verder blijkt dat de verschillen per regio zullen toenemen. De watertekorten in de bodem vallen mee in Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel en Flevoland, maar deze

kunnen lokaal hoog zijn in de rest van Nederland. Opvallend is dat in delen van Groningen en Drenthe wel flinke tekorten aan oppervlaktewater verwacht worden.

In deze eerste fase van de droogtestudie is ook even gekeken naar mogelijke oplossingen. Omdat niet alle watertekorten op een acceptabele manier zijn op te lossen, zullen sommige problemen geaccepteerd moeten worden. De landbouw lijdt de meeste schade door droogte. Op twee manieren kan daaraan iets gedaan worden. In de eerste plaats door water in de bodem vast te houden, hoewel dat geen oplossing is voor langere perioden van (extreme) droogte. Bovendien is (nog) niet berekend hoe hoog de eventuele 'natschade' bedraagt. De andere oplossing is beregenen met oppervlaktewater. Voorwaarde hiervoor is dat voldoende oppervlaktewater aanwezig moet zijn. Beide oplossingen gaan uit van regionaal maatwerk en een intensieve samenwerking tussen de waterbeheerders.

In de tweede fase van de droogtestudie wordt onderzocht welke mate van droogteschade acceptabel is en hoe dat acceptabele schadeniveau door beleid te bereiken valt. In deze fase zal ook meer aandacht aan de verschillende regio's worden besteed, omdat het verminderen van economische schade een zaak van regionaal maatwerk is. De studie blijft wel het karakter van een landelijke studie houden. Uiteindelijk moet de droogtestudie leiden tot landelijk beleid dat meer in het verlengde ligt van de ideeën van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw dan het beleid van de afgelopen decennia.

Natuurvriendelijke infiltratie als een remedie tegen verdroging.

